

Ὁκτώβριος.

Κυριακή 5η Ὁκτωβρίου 2025

Κυριακή Β' Λουκᾶ.

(Λκ. 6, 31 – 36).

«ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν» (Λκ. 6, 35).

Στό σημερινό εὐαγγελικό ανάγνωσμα ἀκοῦμε τό κεντρικό νόημα τῆς χριστιανικῆς διδασκαλίας. Ἀκοῦμε τόν Ἐνανθρωπήσαντα Θεό νά μᾶς λέγει τήν κορυφαία ἐντολή Του, ἡ ὁποία μᾶς ξεχωρίζει ἀπ' τοὺς πάντες καί οἰκοδομεῖ τή γνήσια σχέση μέ τόν Θεό καί μέ τοὺς συνανθρώπους μας. Ξεκάθαρα καί ἀπέριφραστα μᾶς λέγει ὁ Χριστός: «ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν». Χωρίς περιττά ἐπιχειρήματα, χωρίς στολίδια, χωρίς κουραστικές περιστροφές μᾶς βάζει στό ἐπίκεντρο τοῦ

θείου θελήματος. Ὁ Θεός μᾶς ἔπλασε γιά νά ἀγαπᾶμε. Ὁ Χριστός μᾶς καλεῖ νά ἀγαπᾶμε τοὺς ἐχθρούς μας.

Ἡ ἀγάπη εἶναι μέσα στά φυσικά συστατικά τοῦ ἀνθρώπου. Ὁ ἄνθρωπος ζεῖ γιά νά ἀγαπάει, νά συνδέεται μέ ἄλλα πρόσωπα, νά προστατεύει καί τά ὑπόλοιπα πλάσματα, νά διοχετεύει τήν ἀγάπη του σέ κάθε κατεύθυνση, διότι αὐτή ἡ ἀγάπη τόν καθιστᾷ ἀνώτερο δημιουργήμα. Ἡ ἀγάπη τοῦ ἀνθρώπου δέν εἶναι μονομερής. Δέν ἔχει μόνο μία διάσταση. Εἶναι ὕλική, εἶναι καί πνευματική. Εἶναι σαρκική, εἶναι καί ψυχική. Εἶναι ἐνστικτώδης, ὅπως σ' ὅλα τά πλάσματα, ἀλλά ἔχει ἐπιπλέον λογική καί συναίσθημα, πού δέ διαθέτουν τά ἄλογα δημιουργήματα. Ἡ ἀγάπη τοῦ ἀνθρώπου εἶναι πολυεπίπεδη. Ξεκινάει ἀπό χαμηλά. Ἀρχίζει ἀπό τά κοντινά του πρόσωπα καί σιγά σιγά ἀπλώνεται πρὸς ὅλες τίς κατευθύνσεις. Ὅσο μεγαλώνει καί ἐνηλικιώνεται ὁ ἄνθρωπος, τόσο ὠριμάζει καί θεριεύει ἡ ἀγάπη. Στήν ἀρχή ἀγαπάει τοὺς οἰκείους του. Στή συνέχεια

ἀγαπάει τούς φίλους του. Στή νεότητα ἀγαπάει τόν ἄνθρωπο πού θά φτιάξει μαζί του οἰκογένεια. Ἀργότερα ἀγαπάει τά παιδιά του. Ὅταν μεστώνει πνευματικά, αὐτές οἱ ἀγάπες γίνονται προστάδιο γιά ἓνα ἄνοιγμα πρὸς ὅλους τούς ἀνθρώπους καί πρὸς ὅλη τήν πλάση. Μαζί μέ τήν ἀγάπη πρὸς τά ὁρώμενα, ὁ ἄνθρωπος ἀπό τήν πρώτη του πνοή ἀγαπάει καί τά ἀόρατα. Ἀγαπάει καί ποθεῖ τόν Θεό. Ἡ ψυχὴ διψάει γιά Θεό. Στρέφεται πρὸς καθετί θεϊκό, διότι μόνον ἐκεῖ γεμίζει τά κενά της. Ἡ ἀποκορύφωση τῆς ἀγάπης, ὅμως, γίνεται ὅταν ὁ ἄνθρωπος ἀγαπήσει τούς ἐχθρούς του.

Τό πιό μεγάλο τραῦμα πού ὑπέστη ὁ ἄνθρωπος μετὰ τήν ἀπώλεια τοῦ Παραδείσου εἶναι τό τραῦμα τῆς ἀγάπης. Ἡ φυσικὴ ἀγάπη, μέ τήν ὁποία πλάστηκε, πληγώθηκε καί ἄρρώστησε. Μέσα στήν εὐγενική φύση τῆς ἀγάπης παρεισέφρησε τό σαράκι τοῦ ἐγωισμοῦ. Ἡ ἀγάπη ἀλλοιώθηκε. Ἀντὶ νὰ ἀπλώνεται συνεχῶς πρὸς τούς πάντες, στένεψε ἀπελπιστικά. Ἐγκλωβίστηκε στά ἀσφυκτικά

ὅρια τῆς συγγένειας, τῆς φιλίας καί τοῦ συμφέροντος. Μετά τήν πτώση στήν ἁμαρτία ὁ ἄνθρωπος συνεχίζει νά ἀγαπάει, διότι ἔτσι εἶναι πλασμένος, ἀλλά ἀγαπάει πλέον ἐπιλεκτικά. Ἀγαπάει τούς συγγενεῖς, τούς φίλους, ἀγαπάει ὅλους αὐτούς ἀπό τούς ὁποίους ἔχει κάτι νά κερδίσει. Μακριά ἀπό τόν Θεό ἔσπασαν τά φτερά τῆς ἀγάπης. Ἡ πληγωμένη ἀπό τήν ἁμαρτία ἀγάπη δέν μπορεῖ νά κάνει οὐράνιες πτήσεις πρὸς κάθε κατεύθυνση. Μέ σπασμένα φτερά κάνει μικρά θλιβερά πηδηματάκια στά λασπόνερα τοῦ συμφέροντος καί τῆς συναισθηματικῆς ἀνασφάλειας. Δίνει μικρές νότες ὁμορφιάς, ἀλλά δέ δίνει τήν ἔνταση καί τό μεγαλεῖο πού εἶχε ἡ πρώτη θεοειδῆς ποιότητά της. Ἡ ἀγκαλιά της μίκρυνε καί δέν χωράει πολλά πρόσωπα. Τό χειρότερο εἶναι ὅτι ὁ ἐγωισμός μόλυνε τήν ἀγάπη μέ τήν ἐπιθυμία. Ἡ ἐγωιστική ἐπιθυμία μετέτρεψε τήν ἀγάπη σέ σαρκικό πάθος. Τό πάθος καί ἡ ἐπιθυμία τῆς σάρκας ἔγιναν καρικατοῦρες τῆς ἀγάπης, ἔγιναν «δικαιώματα», ἔγιναν πτώσεις.

Στό όνομα τῆς ἀγάπης χάθηκε ἡ ἠθική ποιότητα. Ἡ ἀγάπη μετατράπηκε σέ ζώωδη συμπεριφορά. Μέ μία ἀγάπη χωρίς Θεό ὁ ἄνθρωπος παρασυνεβλήθηκε μέ τά ἀνόητα κτήνη καί ὁμοιώθηκε μ' αὐτά. Ἔτσι ἡ ἀγάπη, πού φυτεύτηκε μέσα του γιά νά τόν κάνει θεό, τόν κατάντησε ἓνα κτῆνος, πού κάνει ἀδίστακτα κτηνωδίες, τίς ὁποῖες ἀμνηστεύει μέ τήν ἐπίφραση αὐτῆς τῆς κάλπικης ἀγάπης. Τό μεγαλύτερο χτύπημα ἐναντίον τῆς ἀγάπης ἦλθε ἀπό τήν ἐχθρότητα. Πρίν ἀπό τήν πτώση ὁ ἄνθρωπος δέν εἶχε ἐχθρούς. Ἀγαποῦσε τά πάντα μέ ἀπλότητα. Μετά τήν ἁμαρτία ἦλθε ἡ σύγκρουση, ἦλθε ἡ ἀντιπαλότητα, ἦλθε ἡ ἔχθρα. Ὁ ἐγωισμός φύτεψε μέσα στήν ἀνθρώπινη ψυχή τόν φθόνο καί τήν ἔριδα. Ἔτσι μαζί μέ τήν ἀγάπη ὁ ἄνθρωπος κουβαλάει μέσα του τόν φθόνο, τήν ἔριδα, τήν κακία, τήν ἐκδικητικότητα, τόν διχασμό καί τήν κάθε μορφῆς ἀντιπαλότητα. Τήν ἀγάπη τήν περιορίσε μόνο σέ κάποια πρόσωπα. Κάποια ἄλλα πρόσωπα τά ἔκανε ἐχθρούς του, στούς ὁποίους

ἀρνεῖται νά χαρίσει τήν ἀγάπη του. Σ' αὐτό τό σημείο ἔρχεται ὁ λόγος τοῦ Χριστοῦ νά ἀναστατώσει τόν ἄνθρωπο: «ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν».

Αὐτός ὁ λόγος τοῦ Ἰησοῦ δέν ἔχει ἡθικό χαρακτήρα, ἔχει ὑπαρξιακό χαρακτήρα. Δέ μᾶς καλεῖ ὁ Κύριος νά ἀγαπᾶμε τοὺς ἐχθροὺς μας, γιά νά εἴμαστε καλοί ἄνθρωποι. Δέ θέλει νά ἀγαπᾶμε τοὺς ἐχθροὺς μας, διότι αὐτό εἶναι ἓνας σωστός τρόπος συμπεριφορᾶς. Ὁ Χριστός δέν ἦλθε νά διορθώσει τή συμπεριφορά μας. Ἦλθε στόν κόσμο γιά νά γιατρέψει τή φύση μας. Ἦλθε νά μᾶς ἀναπλάσει καί νά θεραπεύσει τήν ὑπαρξή μας ἀπό τήν ἀσθένεια τοῦ κακοῦ. Ἡ ἔλλειψη ἀγάπης δέν εἶναι ἀνηθικότητα, εἶναι ἀρρώστια. Ὅταν δέν ἀγαπᾶμε τοὺς ἐχθροὺς μας, τότε δηλητηριάζουμε τήν ὑπαρξή μας μέ τό φαρμάκι τοῦ μίσους, τῆς ἀντιπάθειας, τοῦ παραπικρασμοῦ, τῆς μνησικακίας καί τῆς διχόνοιας. Ὅταν δέν ἀγαπᾶμε τοὺς ἐχθροὺς μας, κάνουμε τήν ψυχή μας κομμάτια. Ἀλλά κομμάτια τῆς ψυχῆς

ἀγαποῦν καί ἄλλα κομμάτια τῆς ψυχῆς ἀντιπαθοῦν. Μία κομματιασμένη ψυχή ποτέ δέν εἶναι ὑγιής καί ἰσορροπημένη. Μία ψυχή πού αἰσθάνεται μαζί ἀγάπη καί ἔχθρα δέν μπορεῖ νά ἔχει ἐσωτερική ἀρμονία καί ἡρεμία. Μία ψυχή πού ἄλλους τούς ἀγκαλιάζει καί ἄλλους τούς ἐχθρεύεται δέν ἔχει ἡσυχία ποτέ. Πάντοτε θά θλίβεται καί θά πληγώνεται ἀπό σκέψεις καί συναισθήματα πού δέν ταιριάζουν στήν πρωταρχική της ποιότητα. Δέν γίνεται μέσα στήν ψυχή νά ὑπάρχει τό φῶς τῆς ἀγάπης καί ταυτόχρονα νά ὑπάρχει ἡ σκοτεινιά τῆς ἔχθρας. Κάθε ἔντονος λόγος, κάθε σύγκρουση φέρνει μέσα στόν ἄνθρωπο κύματα ἀναστάτωσης, σύγχυσης, θλίψης καί κούρασης. Ἡ ἔχθρα ἐκδιώκει τή χαρά, πού εἶναι τό ὀξυγόνο τῆς ψυχῆς. Ἡ ἔχθρα νεκρώνει τήν ψυχή, διότι τῆς στερεῖ τή ζωτικότητα τῆς ἀγάπης. Μέ τήν ἔχθρα ἐγκαθίστανται μέσα στόν ἄνθρωπο νευρώσεις, παράπονα, θλίψεις, ἐμμονές, ἄγχη, ἀγωνίες, σχιζοφρενικές συμπεριφορές καί πολλές ἀκόμη ψυχοπαθολογικές

καταστάσεις. Ἡ ἔχθρα εἶναι ἡ μεγαλύτερη νοσηρότητα πού ὁδηγεῖ τόν ἄνθρωπο στήν καταστροφή του.

Ὁ λόγος τοῦ Χριστοῦ: «ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν» δέν εἶναι ἐντολή, εἶναι φάρμακο. Εἶναι φάρμακο πού θεραπεύει τήν ἀσθενική ἀγάπη. Δέν εἶναι εὐκόλο φάρμακο. Θέλει ἐπιμονή, θέλει ταπείνωση, θέλει πολλή προσευχή, θέλει πνευματική καθοδήγηση, θέλει τόλμη καί πόθο Θεοῦ, γιά νά καταφέρουμε νά ἀγαπᾶμε τοὺς ἐχθροὺς μας. Μακάρι νά τό πετύχουμε. Νά ἀφουγκραστοῦμε αὐτόν τόν λόγο τοῦ Χριστοῦ καί νά πάψουμε νά ἔχουμε ἐχθροὺς. Ὅλους νά τοὺς νιώθουμε ἀδελφούς μας, γιά νά χαιρόμαστε μαζί τους μέ τή χαρά τῆς ἀγάπης, μιᾶς ἀγάπης πού θά μᾶς κάνει θεοὺς, θά δοξάζει τήν ὑπαρξή μας καί θά μᾶς σώζει. Ἀμήν.